

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 13/2023, 13 MARCA 2022 © PISM

KOMENTARZ

Wybory parlamentarne w Estonii – kontynuacja rządów Partii Reform

Kinga Dudzińska

Wybory do jednoizbowego parlamentu Estonii – Riigikogu – z 5 marca br. wygrała Partia Reform, największe ugrupowanie spośród tworzących dotychczasowy rząd, które zapewne zbuduje koalicję z liberalną Eesti 200 i Partią Socjaldemokratyczną (SDE). O sukcesie Partii Reform zadecydowała wysoka aktywność rządu we wspieraniu Ukrainy po rosyjskiej agresji. Nowy gabinet utrzyma to podejście i będzie nadal zacieśniał współpracę transatlantycką oraz regionalną, szczególnie w dziedzinie bezpieczeństwa.

Jakie były wyniki wyborów do Riigikogu?

W parlamencie zasiądzie sześć partii. Wybory wygrała centroprawicowa Partia Reform, uzyskując ponad 31% głosów i 37 mandatów (trzy więcej niż cztery lata temu) w 101-osobowym parlamencie. Od odzyskania przez Estonię niepodległości żadna partia nie uzyskała samodzielnie takiego poparcia, a indywidualnie nikt nie uzyskał tyle głosów, co premier Kaja Kallas (32 tys.). Skrajnie prawicowa i populistyczna Estońska Konserwatywna Partia Ludowa (EKRE) zdobyła 16% głosów i utrzymała 17 z dotychczasowych 19 mandatów. Estońska Partia Centrum z 15-procentowym poparciem straciła aż 10 z 24 mandatów. W Riigikogu zadebiutuje socjalliberalna i progresywna Eesti 200 z 13% głosów i 14 mandatami. Współtworzące dotychczasową koalicję SDE i centroprawicowa Isamaa (Ojczyzna) uzyskały słabsze niż poprzednio wyniki, odpowiednio 9% i 8% i tyle miejsc w parlamencie.

W jaki sposób wojna na Ukrainie wpłynęła na scenę polityczną Estonii?

Przed agresją Rosji na Ukrainę poparcie czterech najpopularniejszych partii było niemal równe i utrzymywało się na poziomie między 19% a 22%. Popularność współrządzącej Partii Reform w ciągu 2021 r. spadła o ok. 10%, ale dzięki zdecydowanej postawie wobec agresji Rosji oraz wsparciu Ukrainy została w kilka tygodni odbudowana i utrzymana do wyborów. Pozaparlamentarna wtedy Eesti 200, która w 2021 r. zyskiwała na popularności dzięki liberalnemu podejściu do integracji rosyjskojęzycznej mniejszości, wraz z wybuchem wojny odnotowała z kolei spadek na zbliżonym, 10-procentowym poziomie. Odzyskała częściowo zaufanie do czasu wyborów, głównie socjalliberalnymi i progresywnymi hasłami, zapowiadającymi szybką odbudowę estońskiej gospodarki. Mniejsze spadki popularności tuż po wybuchu wojny odnotowały ERKE i Partia Centrum, zaś poparcie dla SDE i partii Isamaa nie zmieniło się.

KOMENTARZ PISM

Kto może utworzyć nowy rząd?

Nowy gabinet Partia Reform utworzy zapewne z Eesti 200 oraz SDE. Pierwsze rozmowy na temat koalicji w tym składzie zapowiedziała po wyborach premier Kallas. Ze względu na toczącą się na Ukrainie wojnę prezydent Estonii Alar Karis wezwał przywódców politycznych do szybkiego utworzenia nowego rządu, by zapewnić ciągłość sprawnej władzy. Mimo że wśród potencjalnych koalicjantów panuje zgoda w sprawie polityki zagranicznej, wypracowanie konsensusu może okazać się trudne w takich kwestiach wewnętrznych, jak ostateczny kształt budżetu państwa, w tym liberalne zmiany w systemie podatkowym, docelowy kształt szkolnictwa, zarządzanie kryzysem energetycznym i legalizacja jedнопłciowych małżeństw. Jednocześnie wciąż nie można wykluczyć kontynuacji rządów obecnej koalicji (Partia Reform wraz z partiami Isamaa i SDE). Mało prawdopodobne jest z kolei utworzenie gabinetu z opozycyjną Partią Centrum, a także powstanie rządu mniejszościowego z Kallas na czele.

Jaka będzie polityka zagraniczna Estonii po wyborach?

Na estońskiej scenie politycznej panuje konsensus co do kluczowych kierunków polityki zagranicznej, w tym zacieśniania współpracy transatlantyckiej i integracji europejskiej oraz wzmocnienia bezpieczeństwa państwa.

Nowy rząd utrzyma te priorytety i nadal będzie silnie wspierać Ukrainę (także militarnie), pozostając liderem pod względem odsetka PKB przeznaczanego na ten cel (1,1%). Estonia w 2023 r. zwiększy finansowanie obrony do 3% PKB (w 2022 r. przeznaczono 2,35%), zapowiada także rozbudowę własnych możliwości obronnych. Będzie ponadto wzrastać rola USA jako partnera strategicznego, a proamerykański kurs będzie przekładał się m.in. na politykę dystansowania się od Chin, także na forum UE.

Jak wybory wpłyną na współpracę z Polską i w regionie bałtyckim?

Nowy rząd współtworzony przez Partię Reform będzie nadal wzmocniał zaangażowanie na rzecz bezpieczeństwa, m.in. w formacie B3+1. Oznacza to bardziej intensywne relacje także z Polską, do czego może posłużyć podpisana w lutym br. przez Estonię, Litwę, Łotwę i Polskę deklaracja ryska o pogłębieniu współpracy na szczeblu ministerialnym. Dla Estonii jeszcze ważniejsza będzie współpraca w regionie Morza Bałtyckiego, które będzie odgrywać coraz istotniejszą rolę we wzmocnianiu wschodniej flanki w perspektywie akcesji Finlandii i Szwecji do NATO, co Estonia silnie wspiera. Wzrośnie jednocześnie znaczenie wielowymiarowej kooperacji z państwami nordyckimi, także na rzecz ochrony bałtyckiego klimatu i zielonych technologii w regionie.